

Kunstkritikk

01.09.05

Godard remixed

Av Kjetil Røed

Unn Fahlstrøm

- I reread the Odyssey last night, UKS
19. august - 18. september 2005

Unn Fahlstrøms remix av Jean-Luc Godards *Le mépris* tilfører klassikeren lite nytt, og fokuserer entydig på kjærlighetsmotivet i filmen. Det som var ment som et utgangspunkt ender med å stjele hele showet.

Et favorittøyeblikk: når kunstneren henvender seg direkte til betrakteren (eller leseren). Når Baudelaire utbryter «du, min leser, min medsammensvorne!» på begynnelsen av *Ondskapens*

Blomster, og slik haker leseren inn i teksten. Eller for å holde oss til filmen, når en av skuespillerne glipper ut av filmens tilsynelatende fiksjonstette rom og peker – på deg – som husholdersken i Tarkovskijs *Offeret*. Eller enda mer: I Godards *Le mépris* (1963) som begynner med at selve kameraet dreies mot oss. Det er vi som filmes av filmen!

Denne brechtianske problematiseringen av hvem som ser og hva som blir sett opplever jeg som fullstendig fraværende i Fahlstrøms - *I reread the Odyssey last night*. Her inntar betrakter og kunstverk veloppdraget sine plasser som subjekt og objekt. Det vil si, det finnes pek, men ikke mot oss.

Det finnes pek; både inn i film- og kunsthistorien og spesielt mot Godards nevnte metafilm. Fahlstrøms videoer er nemlig utstuderte gjentakelser og nymonteringer av forskjellige sekvenser fra *Le mépris* og framstår som en grunnleggende formal refleksjon over disse. En slik resirkulerende virksomhet utvider tilsynelatende rammen for Godards film – som også selv er gjentakende: den dreier seg rundt en innspilling av Homers *Odysséen* (med en aldrende Fritz Lang (som seg selv) i regissørstolen).

Fahlstrøm velger stort sett ut filmklipp som viser det skrantende forholdet mellom manusforfatteren Paul, kjæresten Camille (som spilles av en ikonografisk Brigitte Bardot) og den sleske produsenten Jerry som, etter hvert, stikker av med sirenen Camille. Installasjon viser riktignok andre bilder, blant annet greske gudestatuer og homeriske hav, men går altså i særdeleshet i rette med trekantdramaet. Paret krysser hverandres veier, vender om, går opp trapper, går ned trapper, igjen og igjen.

Ved å montere filmbitene på denne måten forsvinner kontinuiteten i den opprinnelige fortellingen og relasjonen mellom de to (eller tre, hvis vi tar med produsenten) blir elliptiske abstraksjoner, formale krysskoblinger. Dette understrekes ved at store deler av billedflaten ofte er ute av fokus bortsett fra et klart, smalt felt, som ustanselig ruller over billedflaten. Denne stripen, som vi godt kan kalle Fahlstrøms signatur, bestemmer hva vi skal se i billedrammen. Det er altså hvordan filmsekvenser brukes og presenteres, og ikke hvordan bruken artikulere et innhold som er det viktige.

Stående foran Fahlstrøms projeksjoner får jeg nesten inntrykk av å se et maleri i bevegelse. En velvillig leser vil her kunne se hennes filmer som et møte mellom Douglas Gordon slo-mo undersøkelser av Hitchcocks billedkomposisjoner i *24 Hour Psycho* og Barnett Newmans malerier – hvor urolige striper slår ned i en ellers homogen billedflate.

For meg balanserer imidlertid Fahlstrøm på grensen av det reaksjonære og det progressive i kunstens moteverden. På den ene siden er det noe utpreget tidsmessig «riktig» ved Fahlstrøms arbeide, mens det, på den andre, er noe nærmest utdatert over arbeidet. La oss tenke på hva kurator og teoretiker Nicolas Bourriaud foreskriver i *Postproduction*: «it is no longer a matter of elaborating a form on the basis of raw material, but working with objects that are already in circulation on the cultural market, which is to say objects already informed by other objects.» Vi befinner oss i en tid hvor appropriasjon er regelen snarere enn unntaket og produksjonen av kunstobjekter som regel handler om montasje eller – som Bourriaud kaller det – postproduksjon.

I resirkuleringen undergraves altså den allerede utdaterte geniestetikken ytterligere, samtidig som ideen om at noe skapes fra bunnen eller av et unikt individ skyves lenger ut av kunstdiskursens sentrum. Sett fra en slik postproduktiv vinkel, som trekker Duchamps readymade inn i den digitale tidsalder, spiller Fahlstrøm med de rette kortene.

I lys av dette kortspill, mener jeg ikke nødvendigvis at kunstneren må legitimere sin appropriering av Godard. Jeg mener heller – og det er her problemet oppstår – at hun burde ha fremkalt en større *relevans* i sitt valg, følge opp det som gjentaes med større autoritet og arbeidsvilje, og la forelegget skinne gjennom på en, i forhold til hennes signatur, mer produktiv måte.

Resirkulasjonen bør kort sagt ha en merverdi, tilføre noe nytt. Postproduksjon er også produksjon.

Fahlstrøms videoinnstallasjon virker i så måte altfor uklart i sin gjennomførelse. Etter min mening klarer ikke Fahlstrøm å produsere videre og utvide refleksjonene hos Godard i noen nevneverdig grad.

Resultatet er at det er Godards film som ender opp *on display* og ikke hennes montasjeverk.

Det er *Le mépris* vi ledes til å se, det er Godard som, om-montert som han er, likevel sier noe av betydning. Og det var vel ikke meningen? Det er forresten forunderlig å se hvordan franskmennens

hovedverk, som i så eksplisitte termer reflekterer over filmmediet i alle dets avskygninger, forbrukes – ikke *brukes* – som råmateriale. Dessuten er det svakt at Fahlstrøm ikke tar opp noe annet enn kjærlighetsmotivet i filmen. Spesielt siden dette (slik jeg opplever Godards film) bare er én manifestering

av det metaforiske felt som filmen gjennomløper. Relasjonen mellom makt og avmakt i forhold til det å produsere eller reprodusere åndsverk er jo også mye mer interessant ...

I det hele tatt opplever jeg Fahlstrøms videoarbeid som avhengig av en svært velvillig leser for å kunne fungere. Og relasjonen mellom avmakt og makt som vi ser utspilt i Godards film er – dessverre, kunne man si – også den som setter sitt preg på denne utstillingens relasjon til kunstdiskursen og forelegget.

Fahlstrøm tilføyer intet nytt i kunstrommet, så vidt jeg kan se. I stedet mister hun munn og mæle stilt overfor filmen som var ment som forelegg, et utgangspunkt, men som ender med å stjele hele showet.

